

Materiał został przygotowany na międzynarodowe spotkanie [Nationaler Aktionstag zur Erhaltung des schriftlichen Kulturguts 2008](#) zorganizowane w dniu 7.09.2008 r. w Münster.

Ten utwór objęty jest licencją Creative Commons Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 2.5 Polska. Aby zobaczyć kopię niniejszej licencji przejdź na stronę: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/pl/>. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autora publikacji.

Wrocław 2008-09-10

Zabezpieczanie, konserwacja i prezentacja zbiorów muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu

Edyta Kotyńska

Wstęp

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie działalności Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu¹ w kontekście szeroko rozumianej ochrony i prezentacji europejskiego dziedzictwa muzycznego. Temat ujęto w zwięzłej formie, tak aby naszkicować tło, uwypuklić najważniejsze zagadnienia i zareklamować nowoczesne metody pracy Biblioteki, ale też – nie powtarzać treści, lecz odesłać do obszernego serwisu informacyjnego w Internecie, który w tym celu powstał lub do najnowszej literatury, która już na ten temat została opublikowana. Szkic dopełnia prezentacja multimedialna ilustrująca omówione zagadnienia.

Zbiory specjalne

Zbiory specjalne Biblioteki przechowywane są w budynku dawnego klasztoru augustianów przy ul. św. Jadwigi 3/4. Do roku 1945 istniała w tym miejscu przedwojenna Staats- und Universitätsbibliothek, a po odbudowie w latach 1956-1959 budynek przeznaczono dla Gabinetu Śląsko-Lużyckiego, Oddziału Bibliologicznego, Oddziału Rękopisów, Oddziału Starych Druków, Oddziału Zbiorów Graficznych, Oddziału Zbiorów Kartograficznych i Oddziału Zbiorów Muzycznych. Mieszczą się tutaj również dwie pracownie, które – każda

¹ Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (dalej: BUWr).

w swoim zakresie – zajmują się ochroną zabytków: Pracownia Konserwacji Zbiorów Specjalnych i Pracownia Reprografii i Digitalizacji. Oprócz małych czytelni przy poszczególnych oddziałach czytelnikom udostępnia się materiały biblioteczne w Czytelni Zbiorów Specjalnych.

Zbiory specjalne pochodzą przede wszystkim z wrocławskich księgozbiorów dawnej Biblioteki Miejskiej oraz dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej. Kolekcja ta została wzbogacona przez zabytki z innych prowincjonalnych zbiorów, np.: piastowskiej biblioteki z Brzegu i księcia Jerzego Rudolfa z Legnicy, fragmenty biblioteki Milicha ze Zgorzelca, zbiory biblioteki kościoła św. Piotra i Pawła z Legnicy, czy cystersek z Trzebnicy.

Biblioteka posiada największy w Polsce zbiór starych druków tłoczonych w latach 1456-1800 – z liczbą 310.000 jednostek (w tym 3200 inkunabułów oraz 2000 poloników z XVI w.) zajmuje znaczące miejsce w Europie, zaraz po Florencji i Neapolu. Są to dzieła niezwykle cenne, będące odzwierciedleniem twórczości naukowej i literackiej ubiegłych wieków oraz ówczesnej europejskiej i śląskiej produkcji typograficznej.

Na uwagę zasługuje najbogatszy w Polsce zbiór średniowiecznych manuskryptów – 3000 kodeksów – są to przede wszystkim dzieła autorów klasycznych oraz dzieła ojców Kościoła. Niezwykle cenna jest także kolekcja zabytków śląskiego iluminatorstwa. W Oddziale Rękopisów zgromadzono również ok. 17000 autografów literatów i uczonych związanych ze Śląskiem od wieku XVIII po lata czterdzieste XX w. Najstarszy zabytek rękopiśmienny pochodzi z V w. – jest to fragment Kroniki Euzebiusza w tłumaczeniu św. Hieronima, natomiast najstarszy kodeks – herbariusz wraz z pismami medycznymi – pochodzi z wieku IX. Unikatem jest *Topographia Silesiae* F.B. Wernera, ze względu na ponad 1000 rysunków budowli, widoków i panoram Śląska z XVIII w.

Dumą Biblioteki są muzykalia: 4500 woluminów starych druków i 3800 jednostek rękopisów – wśród nich pierwodruki dzieł Mozarta, rękopis Beethovena ze szkicami jego utworów, czy XVII-wieczny unikatowy druk z utworami Mikołaja Zieleńskiego, najwybitniejszego polskiego kompozytora epoki renesansu.

Niezwykle bogata kolekcja zgromadzona w naszej Bibliotece to silesiaca i lusatica. Wśród ponad 90000 druków jest ponad 50000 woluminów

periodyków oraz ponad 100000 jednostek dokumentów życia społecznego – wszystkie te materiały służą do studiów z zakresu historii, administracji, socjologii, kultury, gospodarki czy geografii Śląska i Łużyc. Druki dotyczące miasta Wrocławia, tzw. wratislaviana, które już w dawnej Bibliotece Miejskiej stanowiły wyłączony zbiór, należą do rarytasów wśród naszych zasobów.

Biblioteka może poszczycić się również cennymi zbiorami kartograficznymi. Kolekcja atlasów z XVI-XVIII w. zajmuje, ze względu na wielkość i wartość zbioru, czołowe miejsce w Polsce. Drugą wyróżniającą się kolekcją wśród zasobów kartograficznych są tzw. atlasy sztuczne, które kryją w sobie nierzadko unikat. Najcenniejszym z atlasów tego typu jest 7-tomowy zbiór ojca i syna – Zachariasza i Amadeusa Machnizkich (1000 map, planów i widoków), ze szczególnie cennym tomem piątym, zawierającym prawie kompletną kolekcję dotyczącą Śląska.

W Oddziale Zbiorów Graficznych zgromadzono następujące zbiory specjalne: grafiki, fotografie, ekslibrisy, pocztówki i reprodukcje oraz literaturę specjalistyczną dotyczącą ww. kolekcji, a także ikonografii i historii sztuki. Z cenniejszych obiektów należy wymienić albumy z XVII-XVIII w., litografie H. Daumiera i W. Hogartha, grafikę portretową oraz zbiór fotografii historycznych związanych z regionem.

Od 1946 r. Oddziały Zbiorów Specjalnych i ich ponad półmilionowy unikatowy księgozbiór jest warsztatem pracy naukowej i dydaktycznej dla pracowników naukowych oraz studentów naszej Uczelni, a także dla licznych gości zagranicznych. Korzystanie ze zbiorów ułatwiają katalogi, kartoteki, fachowa literatura i bazy danych. Do dyspozycji czytelników są kopie materiałów udostępnione w Bibliotece Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz zabezpieczone na mikrofilmach, mikrofiszach i CD lub DVD. Biblioteka prowadzi działalność naukową, dydaktyczną i popularyzatorską poprzez realizację kwerend, przygotowywanie eksponatów na wystawy, czy prezentowanie zbiorów studentom i gościom².

² Zbiory specjalne: <http://www.bu.uni.wroc.pl/zbiory/specjalne.html> . Więcej na temat historii i współczesności BUWr, np.: Grażyna Piotrowicz: Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu – wczoraj, dziś, jutro. [W:] Śląska republika uczonych = Schlesische Gelehrtenrepublik = Slezská vědecká obec. Vol. 3. hg. v. Marek Hałub, Anna Mańko-Matysiak. Wrocław 2008 S. 701-747

Muzykalia

W 1949 r. założono Gabinet Muzyczny (przemianowany w 1961 r. na Oddział Zbiorów Muzycznych), w którym zgromadzono ocalałe po II wojnie światowej muzykalia pochodzące, tak jak inne zbiory BUWr, z dawnej Biblioteki Miejskiej, Biblioteki Uniwersyteckiej oraz zbiorów różnych bibliotek śląskich. Do najcenniejszych zespołów proveniencyjnych należy historyczny księgozbiór druków i rękopisów muzycznych zgromadzony przez księcia Jana Chrystiana z Brzegu (†1639). XVIII-wieczne druki muzyczne w zbiorach Oddziału odzwierciedlają główne tendencje i działalność dominujących firm na ówczesnym rynku wydawniczym (np. Breitkopf, Hoffmeister, Artaria, André) oraz lokalnie działających na Dolnym Śląsku (np. Korn). Oprócz niezwykle cennych edycji klasyków muzyki instrumentalnej XVIII w. można znaleźć wśród nich także wydania dzieł muzyki scenicznej cieszących się popularnością w tamtym okresie, a dostępnych dzięki opracowaniom na fortepian. Odrębną grupę tematyczną muzykaliów posiadanych w Oddziale stanowią druki – wydane od XV do XVIII w. – z zakresu teorii muzyki, traktaty muzyczne, podręczniki zasad muzyki, kazania i dysertacje dotyczące muzyki. Są one dziś źródłem wiedzy o znajomości teorii muzyki na Śląsku. Rękopisy muzyczne w zbiorach Oddziału to w głównej mierze zabytki z XVIII–XX w. Zawierają one kompozycje zróżnicowane pod względem merytorycznym i formalnym, wśród których dominują przekazy twórczości muzycznej z terenu Śląska i szerzej, niemieckiego obszaru językowego. Ponadto ważnymi rękopisami muzycznymi w zbiorach Biblioteki są średniowieczne kodeksy liturgiczne przechowywane w Oddziale Rękopisów.

W zbiorach muzyki dawnej poczesne miejsce zajmują druki włoskie pierwszej połowy XVII w. (ok. 300 poz.) oraz śląskie od XVI w. do XVIII w. Najcenniejsze muzykalia to *Offertoria* i *Communiones* (książki głosowe S I ch/S, T I ch/T, A II ch/A i T) Mikołaja Zieleńskiego, kompozytora polskiego epoki renesansu, wydane w Wenecji w 1611 r.; unikatowe druki Biagio Mariniego *Sonate, Symphonie...* (Wenecja 1629) i *Affetti musicali...* (Wenecja 1617) z nową formą muzyczną – sonatą na skrzypce z basso continuo; druki z utworami Claudio Monteverdiego, Orlando di Lasso, Heinricha Schütza; druki włoskie wydawane w Wenecji w oficynach Alessandro Vincentiego i Bartolomeo Magni; wydany w Wenecji u Alessandro Vincentiego w 1623 r. *Il terzo libro de*

varie sonate, sinfonie, gagliarde, brandi e corrente per sonar due violini da braccio et un chittarone o altro stromenti simile, których kompozytorem jest Salomone (Salamon) Rossi; drukowane u Vincentiego jego *Madrigaletti* zawierające utwory na instrumenty smyczkowe; unikatowy egzemplarz druku *Canzoni, fantasie et correnti* (Wenecja 1638) Bartolomeo de Selma e Salaverde dedykowany Janowi Karolowi Wazie, biskupowi wrocławskiemu; pierwsza przez Monteverdiego napisana opera *L'Orfeo* (Wenecja 1615). Licznie jest reprezentowana kantata włoska do tekstów Petrarcki, Tassa, np. w 1611 r. we Florencji drukowany zbiór świeckich pieśni Pietro Benedettiego. Ważną grupę stanowią dzieła twórców śląskich XVI i XVII w., takich jak Samuel Besler i Simon Besler, Johannes Knoeffel, Simone Barlona Madelka, Ambrosius Profe.

Zasoby nowych druków nutowych (tj. wydanych po roku 1800), poza powojenną polską produkcją wydawniczą gromadzoną przede wszystkim na zasadach egzemplarza obowiązkowego, zawierają wiele cennych i rzadkich europejskich wydań, w tym pierwodruków, z XIX i początku XX w. Do cennych należą lipskie wydania kompozycji Ludwika van Beethovena, paryskie wydania utworów Fryderyka Chopina, kilka wydań utworów Józefa Ignacego Paderewskiego, pierwodruki kompozycji Claude Debussy'ego. W zbiorach znajduje się już sporo wydań nutowych firm polskich z tego okresu, działających w Warszawie (Brzezina, Gebethner i Wolff, Idzikowski), we Lwowie (Seyfarth, Gubrynowicz, Czajkowski), w Krakowie (Krzyżanowski), w Wilnie (Zawadzki, Orzeszkowa). W drodze zakupu zbiory powiększyły się o wileńskie i warszawskie pierwodruki dzieł Stanisława Moniuszki, warszawskie druki utworów Aleksandra Różyckiego i Zygmunta Noskowskiego.

Zbiór muzykaliów BUWr liczy ogółem ok. 35.000 wol. nut (w tym: druki nutowe nowe XIX-XXI w., stare druki muzyczne XVI-XVIII w., rękopisy muzyczne XVI-XX w.) 14.800 wol. książek stanowiących specjalistyczny księgozbiór z zakresu historii i teorii muzyki oraz 393 tytułów czasopism muzycznych (dane z 31.12.2007 r). Łącznie jest to bogaty księgozbiór muzykaliów, o którym informacje można znaleźć w tradycyjnych katalogach jak również w bazach danych (np.: Międzynarodowy katalog rękopisów

muzycznych RISM A/II), na stronie WWW³ oraz w bogatej literaturze przedmiotu⁴.

Mikrofilmowanie, konserwacja i digitalizacja zbiorów muzycznych

Od początku istnienia Biblioteki rozpoczęto systematyczny plan zabezpieczania bogatych zbiorów specjalnych stanowiących europejskie dziedzictwo kulturowe poprzez mikrofilmowanie, konserwację, a w ostatnich latach również poprzez digitalizację. W tym celu powstały dwie pracownie: Pracownia Reprografii i Digitalizacji⁵, która istnieje od 1951 r. (pierwotnie pod nazwą: Stacja Reprograficzna) i dziś realizuje m.in. zadanie kopiowania materiałów dla czytelników oraz zadanie systematycznego zabezpieczania zbiorów BUWr i archiwizowania ich w formie mikrofilmów i plików cyfrowych (digitalizatów). PRiD opiekuje się również istniejącą od listopada 2005 r. Biblioteką Cyfrową Uniwersytetu Wrocławskiego⁶, w której publikowane są kopie przede wszystkim historycznych materiałów bibliotecznych.

Od 1945 r. Biblioteka posiadała własną introligatornię, a od roku 1958 rozpoczęła swoją działalność Pracownia Konserwacji Zbiorów Specjalnych⁷. Jej zadaniem jest przede wszystkim zabezpieczanie oraz prewencyjna lub kompleksowa konserwacja zasobu zbiorów specjalnych, a także przygotowanie obiektów do ekspozycji krajowych i zagranicznych, prowadzenie fotograficznej dokumentacji konserwatorskiej, opieka nad księgozbiorem podręcznym poszczególnych oddziałów (często również zabytkowym) oraz nadzór konserwatorski dotyczący warunków przechowywania kolekcji. Obie Pracownie funkcjonują dziś jako 10-osobowe zespoły specjalistów, wykorzystują nowoczesny sprzęt oraz nieinwazyjne metody pracy.

Efektem systematycznego programu zabezpieczania zbiorów muzycznych jest zmikrofilmowanie całej kolekcji starych druków muzycznych tj. 1606 dzieł (sygnatur), pozostałe zbiory, które posiadają kopie mikrofilmowe

³ Oddział Zbiorów Muzycznych: <http://www.bu.uni.wroc.pl/ozm/index.html> ; <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/index.html>

⁴ Wybrana literatura: <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/literat.html> ; więcej na temat Oddziału Zbiorów Muzycznych BUWr, np.: Aniela Kolbuszewska: Breslau. B. Bibliotheken [hasło]. [W:] Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Sachteil Bd. 1. Kassel, 1994 Szp. 158-161

⁵ Pracownia Reprografii i Digitalizacji (dalej: PRiD); zob. <http://www.bu.uni.wroc.pl/reprog/index.html>

⁶ Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego (dalej: BCUWr)

⁷ Pracownia Konserwacji Zbiorów Specjalnych (dalej: PKZS); zob. <http://www.bu.uni.wroc.pl/pkzs/index.html>

to: rękopisy, nuty drukowane wydane po 1800 r. oraz czasopisma – łącznie jest zabezpieczonych w tej formie 2440 dzieł (sygnatur). Pamiętając, że mikrofilmy mają zdolność przetrwania ok. 400 lat, w BUWr podjęto decyzję, aby zabezpieczanie na mikrofilmach i w formie kopii cyfrowych było prowadzone równolegle. Raport z komputerowego inwentarza digitalizatów wykazał, że w latach 07.1999-07.2008 zdigitalizowano z zasobów Oddziału Zbiorów Muzycznych 245 dzieł (ok. 420 wol.) wykonując dla nich 16258 plików. Należy wspomnieć w tym miejscu, że pierwsze digitalizaty były nagrywane na płytach CD, ale biorąc pod uwagę nietrwałość tego nośnika i myśląc o długoterminowej archiwizacji kopii cyfrowych Biblioteka archiwizuje pliki (mastery) w dwóch kopiach i już na płytach DVD, jak również na innych nośnikach, np. w 2007 r. zakupiono do tego celu macierz dyskową.

W latach 1998-2007 poddano konserwacji muzykalia w ilościach: 2620 głosów, 72 jednostki luźnych utworów oraz 1096 woluminów druków lub rękopisów. Również we wcześniejszych latach prowadzono konserwację zbiorów muzycznych i w wyniku wszystkich tych prac np. stare druki muzyczne są poddane konserwacji w 80 %. Globalnie liczby te wydają się być małe, ale biorąc pod uwagę, że cała kolekcja zbiorów specjalnych BUWr liczy ponad pół miliona zabytków i Pracownice BUWr pracują na rzecz całego tego zasobu, to dzięki systematycznej pracy, co roku zabezpieczane są kolejne wyjątkowe dzieła muzyczne. Zabezpieczanie, digitalizacja i konserwacja finansowane są z budżetu BUWr, a ponieważ środków tych jest za mało – Biblioteka od lat pozyskuje dofinansowanie w ramach krajowych i międzynarodowych projektów⁸. Dodatkowo, na stronie WWW każdego oddziału znajduje się list do sponsorów wraz z propozycjami dzieł do konserwacji⁹.

Prezentacja muzykaliów

W Bibliotece czynione są starania, aby do dyspozycji czytelników istniał w Internecie wyczerpujący i aktualny serwis informacji o wszystkich zadaniach, pracach i projektach prowadzonych przez BUWr. Strona www.bu.uni.wroc.pl stała się więc od lipca 2003 r. centrum informacji o Bibliotece i jej zbiorach oraz

⁸ Informacja o wszystkich projektach: <http://www.bu.uni.wroc.pl/obuwr/projekty.html>

⁹ Objekte zur Restaurierung: <http://www.bu.uni.wroc.pl/ozm/konserwacja.html>,
<http://www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/konserwacja.html>; Ein Brief an die Sponsoren:
<http://www.bu.uni.wroc.pl/obuwr/sponsor.html>

centrum usług online oferowanych dla naszych czytelników i użytkowników¹⁰. Na uwagę zasługuje kompleksowa informacja o tradycyjnych i zdigitalizowanych katalogach BUWr, jak również dostęp do kopii dzieł udostępnionych w Bibliotece Cyfrowej, także usługi online i platforma e-learningu BUWr oraz Wydawnictwo Elektroniczne. Serwis wzbogacony jest fotografiami, a teksty dotyczące historii zbiorów zilustrowane zostały kopiami wyjątkowych i ciekawych obiektów. W listopadzie 2004 r. Bibliotekę, w konkursie na „Najlepsze witryny internetowe bibliotek polskich”, nagrodzono I miejscem w grupie bibliotek szkół wyższych. Zagadnienia te zostały szczegółowo opisane w artykule Grażyny Piotrowicz (Wrocław, 2008)¹¹.

Zbiory muzyczne również są zaprezentowane we wszystkich wymienionych wyżej usługach stosujących, jako narzędzia, nowe media i technologie. Równolegle stosowane są tradycyjne metody prezentacji zbiorów: wybrane oryginały eksponowane są na krajowych i zagranicznych wystawach, a kopie publikowane w drukowanych katalogach tychże wystaw¹², w Oddziale organizowane są pokazy zbiorów dla studentów i gości Biblioteki oraz Uniwersytetu, dodatkowo zbiory prezentowane są publiczności w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki¹³.

*Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego*¹⁴ funkcjonuje od 2005 r. i jest jedną z trzech największych Bibliotek Cyfrowych w Polsce. Oferuje użytkownikom dostęp do ponad 15000 dokumentów elektronicznych¹⁵ prezentujących najbardziej interesujące kolekcje wybrane z bogatych zasobów BUWr. Kolekcja muzykaliów obejmuje łącznie 321 cyfrowych publikacji, w tym 108 druków i 124 rękopisy nutowe, które zawierają zapisy muzyki świeckiej i religijnej, instrumentalnej i wokalne od XV do XXI w. oraz 89 pozycji dotyczących historii i teorii muzyki, w tym również czasopisma. Kolekcja

¹⁰ Serwis jest prowadzony również w języku niemieckim i angielskim, ale wersja polska jest najobszerniejsza.

¹¹ G. Piotrowicz, op. cit. S. 720-738

¹² Np.: Musica Sacra. Motywy muzyczne w sztuce śląskiej XIII-XVIII w. Oprac. Maria Zduniak, Romuald Nowak, Aniela Kolbuszewska, Alicja Knast. Wrocław, 1997; Das Frankfurter Musikleben im Zeitalter der Reformation. Projektdokumentation und Ausstellungskatalog. Bearbeitet von Wolfgang Jost, Hans-Günter Ottenberg und Martin Schieck. *Frankfurter Jahrbuch* 2006

¹³ Dolnośląski Festiwal Nauki: <http://www.bu.uni.wroc.pl/aktual/dfn.html>

¹⁴ Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl>, <http://www.digitallibrary.pl>

¹⁵ Dane liczbowe na dzień 25.07.2008 = 15.426 dokumentów elektronicznych.

muzykaliów stanowi tylko 2 % procent całego zasobu (czasopisma 88 %, rękopisy 3 %, ryciny 3 %, pozostałe 4 %), ale jest to już materiał godny polecenia badaczom muzyki. Warto dodać, że w Oddziale Zbiorów Muzycznych tylko jeden bibliotekarz, i to w ramach innych swoich obowiązków, zajmuje się pracami przy BCUWr. Ciekawym elementem Biblioteki Cyfrowej są tzw. *Wystawy*¹⁶. Do tej grupy, z zakresu muzykaliów, zostały dołączone materiały przygotowane w ramach IX Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (2005) tj. ekspozycja pt.: „Muzyka we Wrocławiu w XIX wieku” oraz 10 wystaw przygotowanych w ramach unijnego projektu „Bibliotheca Sonans” (2004-2005).

W 2004 r. Biblioteka podjęła nową inicjatywę związaną z uruchomieniem *Elektronicznego Wydawnictwa*¹⁷, w ramach którego w formie elektronicznej zaplanowano dwie serie wydawnicze BUWr. Do tej pory wydano cztery pozycje, a pierwszą publikacją było opracowanie przez Annę Mańko-Matysiak najstarszego, wrocławskiego śpiewnika kościelnego, pt.: „Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē...” (Wrocław, 2004). Ten śpiewnik kościelny ukazał się w kwietniu 1525 r. w drukarni oddanego dla sprawy reformacji Adama Dyona. Publikacja ta otworzyła tym samym serię „e-Biblioteka Historyczna” ukierunkowaną na rozpowszechnienie i szeroki odbiór w środowisku naukowym unikalnych dzieł ze zbiorów BUWr. Wersja skrócona opracowania opublikowana została również w Bibliotece Cyfrowej UWr¹⁸.

Ważnym i efektywnym działaniem Biblioteki był udział w rocznym projekcie unijnym realizowanym w ramach programu Kultura 2000, pt.: „Bibliotheca Sonans” (09.2004-08.2005). Koordynatorem przedsięwzięcia został zespół Kameralistów Wrocławskich – Cantores Minores Wratislavienses¹⁹, a współorganizatorami: Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Biblioteka Uniwersytecka w Grazu i Biblioteka Narodowa w Pradze. Celem projektu było wspieranie wspólnego dziedzictwa kulturowego wielu narodów, ochrona i popularyzacja archiwaliów i zabytków muzycznych oraz promocja wzajemnego

¹⁶ Wystawy BCUWr: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions>

¹⁷ e-Wydawnictwo BUWr: <http://www.bu.uni.wroc.pl/wydawnictwo/> ; e-Publikationen: <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/wydawnictwo/>; zob. też: Grażyna Piotrowicz, Tomasz Kalota, Edyta Kotyńska: eWydawnictwo BUWr jako promocja dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska i wsparcie dydaktyki akademickiej. Wrocław, 2008. (Dokument elektroniczny, dostęp online <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/14234>)

¹⁸ Anna Mańko-Matysiak: „Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē...”. Wrocław, 2004. (Dokument elektroniczny, dostęp online <http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/79>)

¹⁹ Kameraliści Wrocławszy: <http://www.cantores.art.pl>

poznawania kultur. Projekt został zrealizowany w trzech podstawowych formach obejmujących:

1. restaurację, konserwację i digitalizację zabytków muzycznych z bibliotek współorganizatorów,
2. wystawy i koncerty w miastach organizatorów i partnerów (Wrocław, Praga, Graz, Bratysława, Brasov),
3. nagrania zabytków muzycznych, przygotowanie strony internetowej i opublikowanie drukowanych katalogów wystaw w celu rozesłania ich do 100 bibliotek europejskich.

W wyniku tych zadań w BUWr poddano konserwacji 163 rękopisy muzyczne z dawnej Biblioteki przy Kościele św. Elżbiety we Wrocławiu (w tym: 129 partytur oraz 34 dzieła liczące 671 głosów), trzy dzieła z dawnej biblioteki Księcia Rudolfa w Legnicy (tzw. Rudolphina) oraz inkunabuły. Przygotowano do wystaw ok. 400 plików, z których zaprezentowano na wystawach 300 reprodukcji. Oprócz tego zdigitalizowano 184 obiekty (ok. 11600 skanów), które wybrano z dwóch, wspomnianych wyżej, cennych muzycznych kolekcji. Zespoły muzyczne Kameralistów nagrały ponad 100 fragmentów utworów muzycznych. Szczegółowe informacje o projekcie znajdują się na stronie internetowej www.bibliothecasonans.info/, a katalog 10 wystaw opublikowano w Bibliotece Cyfrowej UWr²⁰.

Podsumowanie

Biblioteka w ramach swojej statutowej działalności realizuje wszystkie zadania biblioteczne od gromadzenia poprzez opracowanie do udostępniania i informowania o zbiorach nowych oraz historycznych (razem ponad 3800000 woluminów), pełni również merytoryczną opiekę nad 39 bibliotekami specjalistycznymi UWr oraz wspomaga procesy naukowo-badawcze i edukacyjne na naszej Uczelni. Na przykładzie muzykaliów (a jest to jeden z najmniejszych zbiorów specjalnych w BUWr) możemy stwierdzić, że systematycznie i z powodzeniem realizowane są plany ochrony, zabezpieczenia, promowania i popularyzowania zabytków ważnych dla europejskiego dziedzictwa kulturowego, a korzystanie ze wszystkich możliwych zdobyczy technologicznych i zgodnie z nowymi tendencjami w bibliotekarstwie

²⁰ Wystawy BCUWr: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions>

powoduje, że Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu jest postrzegana jako jedna z nowocześniejszych bibliotek w Polsce²¹.

²¹ Warto zaznaczyć, że między innymi nasze osiągnięcia przyczyniły się do pozyskania przez Uniwersytet Wrocławski trzeciego miejsca w rankingu polskich uczelni wyższych w 2008 r., ponieważ za aktywność Biblioteki, w kategorii komputeryzacja zasobów bibliotecznych oraz za zdalny do nich dostęp, Uczelnia dostała maksymalną liczbę punktów. Zob. *Przegląd Uniwersytecki* R. 14, Nr 5, maj 2008, S. 22 (dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/14522>)

Erhaltung, Restaurierung und Präsentation der Musiksammlungen der Universitätsbibliothek in Wrocław

Edyta Kotyńska

Übers. Ewa Golińska-Schilling

Zu Einleitung

Der folgende Beitrag hat zum Ziel, die Tätigkeit der Universitätsbibliothek in Wrocław¹ im Kontext der breit verstandenen Erhaltung und Präsentation des europäischen Musikerbes zu skizzieren. Bei der Darstellung des Themas ging es darum, den Hintergrund einzublenden, die wichtigsten Fragen hervorzuheben, die modernen Arbeitsmethoden der Bibliothek vorzuführen und ansonsten auf den umfangreichen Informationsservice im Internet oder auf die neueste Literatur zum Thema zu verweisen. Der Beitrag wird durch eine multimediale Präsentation ergänzt, die die angesprochenen Aspekte illustriert.

Sondersammlungen

Die Sondersammlungen der Bibliothek sind/werden im Gebäude des ehemaligen Augustinerklosters auf der Sandinsel (ul. Św. Jadwigi 3 / 4) verwahrt. Bis zum Jahre 1945 beherbergte es die damalige Staats- und Universitätsbibliothek; nach dem Wiederaufbau in den Jahren 1956-1959 wurde das Gebäude für das Schlesisch-Lausitzische Kabinett, die Abteilung Bücherkunde, die Handschriften-Abteilung, die Abteilung Alte Drucke, Graphische Sammlungen, Kartographische Sammlungen und Musiksammlungen bestimmt. Hier befinden sich auch zwei Werkstätten, die – jede in ihrem Bereich – für die Bestanderhaltung zuständig sind: die Restaurierungswerkstatt der Sondersammlungen und die Reprographische Werkstatt. Außer an Leseplätzen in einzelnen Abteilungsräumen werden den

¹ Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu.

Lesern ihre Bestellungen im Lesesaal der Sondersammlungen zugänglich gemacht.

Den Kern der Sondersammlungen bilden Breslauer Bücherbestände der ehemaligen Stadtbibliothek und der ehemaligen Universitätsbibliothek. Diese Bestände wurden um Schriften aus anderen regionalen Sammlungen erweitert, z.B. der Piastenbibliothek zu Brieg und der Bibliothek des Herzogs Georg Rudolf in Liegnitz (sog. Rudolphina), der Milichschen Bibliothek zu Görlitz, der Bibliothek der St. Peter- und Paul-Kirche in Liegnitz oder der Zisterzienserinnen zu Trebnitz.

Die Bibliothek besitzt die größte Sammlung alter Drucke aus dem Zeitraum zwischen 1456 und 1800 in Polen; mit 310 000 Einheiten (darunter 3200 Inkunabeln und 2000 Polonica aus dem 16. Jahrhundert) nimmt sie einen bedeutenden Platz in Europa ein, direkt hinter Florenz und Neapel. Ihre Schätze sind wertvolle Dokumente der Wissenschaft und Literatur vergangener Jahrhunderte sowie des damaligen europäischen und schlesischen Druckwesens.

Mit 3000 Codices besitzt die Bibliothek die größte polnische Sammlung mittelalterlicher Manuskripte; den thematischen Schwerpunkt bilden klassische und patristische Autoren. Besonders kostbar ist die Sammlung der Erzeugnisse schlesischer Buchmalerei. In der Handschriften-Abteilung wurden auch etwa 17 000 Autographen mit Schlesien verbundener Dichter und Gelehrter aus dem Zeitraum vom 18. Jahrhundert bis in die 40er Jahre des 20. Jahrhunderts zusammengetragen. Das älteste handschriftliche Schriftstück stammt aus dem 5. Jahrhundert: Es ist ein Fragment der Eusebius-Chronik in der Übersetzung des Hl. Hieronymus. Der älteste Codex – ein Herbar mit medizinischen Schriften – stammt aus dem 9. Jahrhundert. Eine Rarität bildet die *Topographia Silesiae* von Friedrich Bernhard Werner mit über 1000 Zeichnungen von Gebäuden, Landschaften und Ansichten Schlesiens aus dem 18. Jahrhundert.

Der Stolz der Bibliothek sind Musikalien: 4500 Bände alter Drucke und 3800 Einheiten von Handschriften – darunter Erstdrucke der Werke von Mozart, eine Handschrift von Beethoven mit Skizzen seiner Werke und ein Unikat aus dem 17. Jahrhundert mit Werken von Mikołaj Zieleński, dem bedeutendsten polnischen Komponisten der Renaissance.

Eine besonders reichhaltige Sammlung unserer Bibliothek bilden die im Schlesisch-Lausitzischen Kabinett aufbewahrten Silesiaca und Lusatica. Sie umfasst mehr als 100 000 Bände von Büchern und Periodika sowie über 100 000 Einheiten von Dokumenten zum gesellschaftlichen Leben – mit diesen Materialien ist die Abteilung ein wichtiges Instrument der Forschung zur Geschichte, Verwaltung, Religion, Kultur, Wirtschaft oder Geographie Schlesiens und der Lausitz. Das hier aufgestellte Schrifttum über die Stadt Breslau, die sogen. Wratislaviana, die schon in der ehemaligen Stadtbibliothek eine Sondersammlung bildeten, gehört zu den Raritäten in unseren Beständen.

Die Bibliothek nennt auch eine wertvolle kartographische Kollektion ihr Eigen. Die Sammlung der Atlanten aus dem 16.–18. Jahrhundert nimmt wegen ihres Umfangs und Inhalts einen Spitzenplatz in Polen ein. Eine Sonderüberlieferung stellen die sog. Sammelatlanten dar, die so manche Rara beherbergen. Der wertvollste Atlas dieser Art ist eine siebenbändige Sammlung von Zacharias und Amadeus Machnitzky (1000 Karten, Pläne und Ansichten) mit dem besonders wertvollen Band 5, der eine fast komplette auf Schlesien bezogene Zusammenstellung enthält.

Die Abteilung Grafische Sammlungen vereinigt folgende Sondersammlungen: Grafiken, Fotos, Exlibris, Postkarten und Reproduktionen sowie Spezialliteratur zu diesen Gebieten wie auch zur Ikonographie und Kunstgeschichte. Von den wertvolleren Objekten seien Alben aus dem 17. und 18. Jahrhundert, Lithografien von Honoré Daumier und William Hogarth, Porträtgrafik sowie eine Sammlung historischer, auf die Region bezogener Fotografien genannt.

Seit 1946 dienen die Abteilungen der Sondersammlungen und ihre über eine halbe Million Bücher umfassenden einzigartigen Bestände den Wissenschaftlern und Studenten unserer Universität sowie zahlreichen Gästen aus dem In- und Ausland als Forschungs- und Studienstätte. Die Benutzung der Bestände erleichtern Kataloge, Karteien, Fachliteratur und Datenbanken. Den Lesern stehen Kopien von Materialien in der E-Bibliothek der Universität sowie auf Mikrofilm, Mikrofiche, CD-ROM oder DVD zur Verfügung. Die Bibliothek betätigt sich in Wissenschaft, Didaktik und Öffentlichkeitsarbeit, indem sie Anfragen und Rechercheaufträge bearbeitet, Exponate für

Ausstellungen vorbereitet oder Präsentationen eigener Bestände für Studenten und Gäste organisiert.²

Musikalien

Im Jahre 1949 wurde das Musik-Kabinett (seit 1961: Abteilung Musiksammlungen) gegründet, in das die den 2. Weltkrieg überdauernden Musikalien eingingen, die, wie andere Sammlungen der Universitätsbibliothek, aus der ehemaligen Stadtbibliothek, der Universitätsbibliothek und anderen inkorporierten schlesischen Bibliotheken stammten. Zu den wertvollsten Provenienzgruppen gehört der historische Bestand von Drucken und Musikhandschriften des Herzogs Johann Christian († 1639) aus Brieg. Die Musikdrucke aus dem 18. Jahrhundert in der Sammlung spiegeln die Haupttendenzen und Aktivitäten der bedeutendsten Offizinen auf dem damaligen Buchmarkt (z.B. Breitkopf, Hoffmeister, Artaria, André) sowie speziell in Niederschlesien (z.B. Korn) wider. Neben sehr wertvollen Editionen der Klassiker der Instrumentalmusik des 18. Jahrhunderts finden sich auch Werke der in jener Zeit populären Bühnenmusik, die in Klavierauszügen überliefert sind. Eine thematische Sondergruppe in den Beständen der Abteilung bilden musiktheoretische Abhandlungen, Musiktraktate, Lehrbücher der Musikgrundlagen, Predigten und über Musik handelnde Dissertationen vom 15. bis zum 18. Jahrhundert. Heute sind sie eine Wissensquelle über Musiktheorie im alten Schlesien. Die Musikhandschriften stammen größtenteils aus dem 18. bis zum 20. Jahrhundert. Sie enthalten inhaltlich und formal unterschiedliche Kompositionen, unter denen Musikwerke aus Schlesien, und im weiteren Sinn aus dem deutschsprachigen Raum, den Schwerpunkt bilden. Darüber hinaus gehören die in der Handschriften-Abteilung aufbewahrten mittelalterlichen liturgischen Codices zu bedeutenden Musikhandschriften in den Beständen der Bibliothek.

² Zbiory Specjalne (Sondersammlungen): http://www.bu.uni.wroc.pl/zbiory_specjalne.html. Zum Thema Geschichte und Gegenwart der UB Wrocław vgl. z. B. Grażyna Piotrowicz, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu – wczoraj, dziś, jutro [Die Breslauer Universitätsbibliothek – gestern, heute und morgen]. In: Śląska Republika Uczonych – Schlesische Gelehrtenrepublik – Slezská vědecká obec, Bd. 3, hg. von Marek Hałub und Anna Mańko-Matysiak, Wrocław 2008, S. 701-747.

In der Sammlung der alten Musik nehmen italienische Drucke aus der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts (etwa 300 Einheiten) und schlesische vom 16. bis zum 18. Jahrhundert einen wichtigen Platz ein. Zu den wertvollsten Musikalien zählen: *Offertoria* und *Communiones* (mehrere Stimmbücher) von Mikołaj Zieleński, gedruckt in Venedig 1611; Unikate der *Sonate*, *Symphonie...* (Venedig 1629) und der *Affetti musicali...* (Venedig 1617) von Biagio Marini mit der neuen Musikform der Sonate für Geige mit basso continuo; Drucke mit Werken von Claudio Monteverdi, Orlando di Lasso, Heinrich Schütz; italienische Drucke aus den Offizinen von Alessandro Vincenti und Bartolomeo Magni in Venedig; *Il terzo libro de varie sonate, sinfonie, gagliarde, brandi e corrente per sonar due violini da braccio et un chittarone o altro stromenti simile* von Salomone Rossi aus dem Verlag des Vincenti von 1623; die ebendort gedruckten *Madrigaletti* Rossi's mit Kompositionen für Saiteninstrumente; ein Unikat des Druckes *Canzoni, fantasie et correnti* (Venedig 1638) von Bartolomé de Selma y Salaverde mit einer Widmung an Johann Karl (d.i. Karl Ferdinand) Wasa, Bischof von Breslau; die erste Oper *L'Orfeo* von Monteverdi (Venedig 1615). Zahlreich vertreten sind italienische Kantate zu Texten von Petrarca, Tasso, z.B. eine 1611 in Florenz gedruckte Sammlung weltlicher Lieder von Pietro Benedetti. Eine wichtige Gruppe besteht aus Werken schlesischer Komponisten des 16. und 17. Jahrhunderts wie Samuel und Simon Besler, Johannes Knoefel, Simon Bar Jona Madelka, Ambrosius Profe.

Bestände neuerer Notendrucke (nach 1800) enthalten – außer polnischer Verlagsproduktion der Nachkriegszeit, die in Pflichtexemplaren vertreten ist – viele wertvolle und seltene europäische Ausgaben, darunter Erstdrucke, aus dem 19. und beginnenden 20. Jahrhundert. Dazu gehören Leipziger Ausgaben der Kompositionen von Ludwig van Beethoven, Pariser Editionen der Werke Fryderyk Chopins, einige Ausgaben der Kompositionen von Józef Ignacy Paderewski, Erstdrucke der Kompositionen von Claude Debussy. In der Sammlung befindet sich eine Vielzahl von Notenausgaben polnischer Verlage aus dieser Periode, tätig in Warschau (Brzezina, Gebethner i Wolff, Idzikowski), in Lemberg (Seyfarth, Gubrynowicz, Czajkowski), in Krakau (Krzyżanowski), in Wilna (Zawadzki, Orzeszkowa). Durch Neuankäufe wurde die Sammlung um Wilnaer und Warschauer Erstdrucke der Werke von

Stanisław Moniuszko, Warschauer Drucke der Werke von Aleksander Różycki und Zygmunt Noskowski erweitert.

Die Musiksammlung der UB Wrocław zählt insgesamt etwa 35 000 Bände Noten (darunter: neue Notendrucke 19.-20. Jahrhundert, alte Musikdrucke 16.-18. Jahrhundert, Musikhandschriften 16.-20. Jahrhundert), 14 800 Bände Bücher als Spezialsammlung aus dem Bereich Musikgeschichte und -theorie, sowie 293 Musikzeitschriften (Angaben vom 31.12.2007). Diese reiche Musikalien-Sammlung ist durch traditionelle Kataloge, Datenbanken (z.B. RISM A/II), die Webseite³ und umfangreiche Forschungsliteratur⁴ erschlossen.

Mikroverfilmung, Restaurierung und Digitalisierung der Musiksammlung

Vom Beginn des Bestehens der Bibliothek wurden die zum europäischen Kulturgut gehörenden reichen Bestände der Sondersammlungen systematisch auf dem Wege der Mikroverfilmung, Restaurierung und in den letzten Jahren auch Digitalisierung gesichert. Zu diesem Zweck wurden zwei Werkstätten eingerichtet: Die erste, die Reprographische und Digitalisierungs-Werkstatt⁵ besteht seit 1951 (ursprünglich unter dem Namen Stacja Reprograficzna) und zählt heute u.a. das Kopieren von Materialien für Leser und die systematische Sicherung der Bestände der UB Wrocław und ihre Archivierung in Form von Mikrofilmen und Digitaldateien (Digitalisate) zu ihren Aufgaben. Die Werkstatt betreut auch die seit November 2005 existierende Digitalbibliothek der Universität Wrocław⁶, in der Kopien vor allem historischer Bibliotheksmaterialien publiziert werden.

Seit 1945 besitzt die Bibliothek ihre eigene Buchbinderei, und im Jahre 1958 begann die Restaurierungswerkstatt der Sondersammlungen⁷ ihre Tätigkeit. Ihre Aufgabe besteht vor allem in der Sicherung und präventiven wie

³ Abteilung Musiksammlungen (Oddział Zbiorów Muzycznych): <http://www.bu.uni.wroc.pl/ozm/index.html>; <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/index.html>

⁴ Ausgewählte Literatur: <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/literat.html>; zur Abteilung Musiksammlungen der UB Wrocław vgl. u.a.: Aniela Kolbuszewska, [Artikel] Breslau. B. Bibliotheken. In: Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Sachteil, Bd. 1, Kassel 1994, Sp. 158-161.

⁵ Pracownia Reprografii i Digitalizacji: <http://www.bu.uni.wroc.pl/reprog/index.html>

⁶ Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego.

⁷ Pracownia Konserwacji Zbiorów Specjalnych: <http://www.bu.uni.wroc.pl/pkzs/index.html>

nachhaltigen Pflege der Bestände der Sondersammlungen sowie in der Vorbereitung der Objekte für in- und ausländische Ausstellungen, Anfertigung fotografischer restauratorischer Dokumentation, Pflege des Handapparates einzelner Abteilungen (oft auch von historischem Wert) sowie konservatorischen Aufsicht hinsichtlich der Aufbewahrungsbedingungen der Sammlungen. Beide Werkstätten bestehen heute aus Spezialisten-Teams von jeweils 10 Personen, arbeiten mit modernen Geräten und mit nicht-invasiven Arbeitsmethoden.

Ein Ergebnis der systematischen Erhaltungsmaßnahmen der Musiksammlung ist die Mikroverfilmung der ganzen Sammlung alter Musikdrucke, d.h. 1606 Werke (Signaturen); zu den übrigen Sammlungen, von denen Mikrofilm-Kopien angefertigt wurden gehören: Handschriften, nach 1800 gedruckte Noten sowie Zeitschriften – insgesamt wurden in dieser Form 2440 Werke (Signaturen) gesichert. Unter Berücksichtigung der Tatsache, dass Mikrofilme eine Lebensdauer von etwa 400 Jahren haben, hat man sich in der UB Wrocław entschieden, die Sicherung in Form von Mikrofilmen und Digitalkopien parallel durchzuführen. In der Zeit von Juli 1999 bis Juli 2008 wurden aus den Beständen der Abteilung Musiksammlungen 245 Werke (etwa 420 Bände) digitalisiert, von denen man 16 258 Dateien erstellte. Die ersten Digitalisate wurden auf CD-ROM aufgenommen, aber angesichts der Instabilität dieses Datenträgers und unter Berücksichtigung der beabsichtigten Langzeitarchivierung der digitalen Kopien archiviert die Bibliothek Dateien (Masters) in zwei Kopien und schon auf DVD, wie auch auf anderen Datenträgern; im Jahr 2007 wurde zu diesem Zweck ein RAID-Laufwerk angeschafft.

In den Jahren 1998-2007 wurde folgende Anzahl von Musikalien restauriert: 2620 Stimmen, 72 Einheiten ungebundener Werke und 1096 Bände von Drucken und Handschriften. Dank dieser und der in früheren Jahren durchgeführten Maßnahmen wurde erreicht, dass 80% der alten Musikdrucke konservatorischer bzw. restauratorischer Pflege unterzogen werden konnten. In Einzelnen scheinen die Zahlen nicht hoch zu sein, berücksichtigt man jedoch, dass der Gesamtbestand der Sondersammlungen über eine halbe Million Objekte umfasst und dass die Werkstätten der UB Wrocław für diesen ganzen Bestand verantwortlich sind, werden doch dank systematischer Arbeit jedes

Jahr weitere einzigartige Musikwerke erhalten. Erhaltung, Digitalisierung und Restaurierung werden aus dem Budget der UB Wrocław finanziert; da aber diese Mittel nicht ausreichen, bekommt die Bibliothek seit Jahren Zuschüsse im Rahmen verschiedener nationaler und internationaler Projekte.⁸ Darüber hinaus befindet sich auf der Homepage jeder Abteilung ein Brief an potenzielle Sponsoren mit Angeboten der zur Restaurierung vorgesehenen Werke und der Bitte um Unterstützung.⁹

Präsentation der Musikalien

In der Bibliothek bemüht man sich, den Lesern im Internet einen vollständigen und aktuelle Service mit Informationen über alle Aufgaben, Arbeiten und Projekte der UB Wrocław zu bieten. Das Internetportal www.bu.uni.wroc.pl wurde somit seit Juli 2003 zum Informationszentrum über die Bibliothek und ihre Sammlungen sowie zum Dienstleistungszentrum online für unsere Leser und Benutzer.¹⁰ Man bekommt ausführliche Auskünfte über traditionelle und digitalisierte Kataloge der UB Wrocław, Zugang zu Kopien der in der Digitalen Bibliothek veröffentlichten Werke, zu den Dienstleistungen online und der e-Learning-Plattform der UB sowie dem Elektronischen Verlag. Der Service ist mit Fotos ergänzt, und Texte zur Geschichte der Bestände sind mit Kopien ausgewählter, besonders interessanter Objekte illustriert. Im November 2004 wurde die Bibliothek mit dem ersten Platz im Wettbewerb "Die besten Internetvitruinen polnischer Bibliotheken" in der Kategorie der Hochschulbibliotheken ausgezeichnet.¹¹

Die genannten elektronischen Serviceleistungen schließen selbstverständlich die Musiksammlungen ein. Parallel kommen aber auch traditionelle Präsentationsmethoden der Bestände zum Zuge: Ausgewählte Originale werden für Ausstellungen im In- und Ausland ausgeliehen und in

⁸ Zu Informationen über die Projekte siehe: <http://www.bu.uni.wroc.pl/obuwr/projekty.html>

⁹ Objekte zur Restaurierung: <http://www.bu.uni.wroc.pl/ozm/konserwacja.html>, <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/obuwr/projekty.html>; ein Brief an Sponsoren: <http://www.bu.uni.wroc.pl/obuwr/sponsor.html>

¹⁰ Der Service ist auch in deutscher und englischer Sprache zugänglich, doch ist die polnische Version umfangreicher.

¹¹ Vgl. Piotrowicz, S. 720-738 (wie Anm. 2).

gedruckten Ausstellungskatalogen gewürdigt¹²; in der Abteilung werden Präsentationen der Bestände für Studenten und Gäste der Bibliothek und der Universität organisiert; darüber hinaus werden die Sammlungen einer breiteren Öffentlichkeit im Rahmen des Niederschlesischen Festivals der Wissenschaft¹³ vorgestellt.

Die *Digitale Bibliothek der Universität Wrocław*¹⁴ existiert seit 2005 und ist eine der drei größten digitalen Bibliotheken in Polen. Sie bietet dem Benutzer Zugang zu über 15 000 elektronischen Dokumenten¹⁵, die die interessantesten Sammlungen unter den reichen Beständen der UB Wrocław präsentieren. Die Gruppe der Musikalien umfasst insgesamt 321 digitale Publikationen, darunter 108 Drucke und 124 Notenhandschriften mit Aufzeichnungen weltlicher und geistlicher, Instrumental- und Vokalmusik vom 15. bis 21. Jahrhundert sowie 89 Objekte zur Musikgeschichte und -theorie, darunter auch Zeitschriften. Die Musiksammlung macht nur 2% des ganzen Bestandes (Zeitschriften 88%, Handschriften 3%, Stiche 3%, andere 4%) aus, beherbergt aber für Musikforscher empfehlenswerte Materialien. Es sei erwähnt, dass nur ein Bibliothekar, und das im Rahmen seiner anderen Pflichttätigkeiten, die Digitale Bibliothek betreut. Ein interessantes Element der Digitalen Bibliothek bilden die sog. Ausstellungen¹⁶. Zu dieser Gruppe wurden aus dem Bereich der Musikalien Materialien eingegliedert, die für das IX. Niederschlesische Festival der Wissenschaft (2005) vorbereitet worden waren, d.h. die Exposition "Musik in Breslau im 19. Jahrhundert", sowie zehn Ausstellungen, die im Rahmen des EU-Projektes "Bibliotheca Sonans" (2004-2005) entstanden sind.

¹² Vgl. z.B. *Musica Sacra. Motywy muzyczne w sztuce śląskiej XIII-XVIII w.* [Musica Sacra. Musikmotive in der schlesischen Kunst des 13.-18. Jahrhunderts], hg. von Maria Zduniak, Romuald Nowak, Aniela Kolbuszewska, Alicja Knast, Wrocław 1997; *Das Frankfurter Musikleben im Zeitalter der Reformation. Projektdokumentation und Ausstellungskatalog*, hg. von Wolfgang Jost, Hans-Günter Ottenberg und Martin Schieck, Frankfurt/Oder (=Frankfurter Jahrbuch 2006).

¹³ Dolnośląski Festiwal Nauki: <http://www.bu.uni.wroc.pl/aktual/dfn.html>

¹⁴ Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego: <http://www.bu.uni.wroc.pl/aktual/dfn.html>

¹⁵ Stand der Zahlenangaben am 25.7.2008: 15 426 elektronische Dokumente.

¹⁶ Wystawy BCUWr: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions>

Im Jahre 2004 hat die Bibliothek den *Elektronischen Verlag*¹⁷ gegründet, in dessen Rahmen zwei digitale Buchserien der UB Wrocław geplant wurden. Bisher erschienen vier Titel; den Anfang machte das älteste Breslauer Gesangbuch "Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē...", das im April 1525 in der Druckerei des Reformationsanhängers Adam Dyon erschienen war¹⁸. Diese Publikation eröffnete die Reihe der "Historischen e-Bibliothek" ("e-Biblioteka Historyczna"), mit der für die Verbreitung seltener Werke aus den Beständen der UB Wrocław und ihre Rezeption innerhalb der wissenschaftlichen Öffentlichkeit gesorgt werden soll. Eine gekürzte Version der Edition wurde auch in der Digitalen Bibliothek der Universität veröffentlicht.¹⁹

Die Bibliothek hat sich erfolgreich an dem einjährigen EU-Projekt im Rahmen des Programms Kultur 2000 "Bibliotheka Sonans" (September 2004-August 2005) beteiligt. Die Koordination der Veranstaltung lag in den Händen des Wrocławer Kammerchors Cantores Minores Wratislavienses²⁰; zu den Mitveranstaltern gehörte die Universitätsbibliothek Wrocław, die Universitätsbibliothek Graz und die Nationalbibliothek Prag. Ziel des Projektes war die Unterstützung des gemeinsamen Kulturerbes der beteiligten Nationen, die Förderung des Wissens über ihre Kultur sowie die Erhaltung und Bekanntmachung der Musikarchivalien und historischer Musikobjekte. Das Projekt wurde in drei Grundformen realisiert:

1. Restaurierung, Erhaltung und Digitalisierung historischer Musikobjekte aus den Bibliotheken der Veranstalter,
2. Ausstellungen und Konzerte in den Städten der Veranstalter und Partner (Wrocław, Prag, Graz, Bratislava, Brasov),

¹⁷ e-Wydawnictwo BUWr: <http://www.bu.uni.wroc.pl/wydawnictwo/>; e-Publikationen: <http://www.bu.uni.wroc.pl/de/wydawnictwo/>; siehe auch: Grażyna Piotrowicz, Tomasz Kalota, Edyta Kotyńska, eWydawnictwo BUWr jako promocja dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska i wsparcie dydaktyki akademickiej [e-Verlag der UB Wrocław als Förderung des Kulturerbes Niederschlesiens und Unterstützung der Hochschuldidaktik], Wrocław 2008 (als elektronisches Dokument zugänglich unter: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/14234>)

¹⁸ Herausgegeben und mit einem Kommentar versehen von Anna Mańko-Matysiak, Wrocław 2004.

¹⁹ <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/79>

²⁰ Kameraliści Wrocławscy: <http://www.cantores.art.pl>

3. Aufnahmen historischer Musikstücke, Vorbereitung einer Homepage und Herausgabe gedruckter Ausstellungskataloge, die an 100 europäische Bibliotheken verschickt wurden.

Im Rahmen dieser Aufgaben wurden in der UB Wrocław folgende Objekte restauriert: 163 Musikhandschriften aus der ehemaligen Bibliothek der Kirche zu St. Elisabeth in Breslau (darunter 129 Partituren und 34 Werke mit 671 Stimmen), drei Werke aus der ehemaligen Bibliothek des Herzogs Georg Rudolf in Liegnitz und 17 Inkunabeln. Man hat für die Ausstellungen etwa 400 Dateien hergestellt, von denen in den Ausstellungen 300 Reproduktionen gezeigt wurden. Darüber hinaus wurden 184 Objekte (etwa 11 600 Scans) digitalisiert, die man aus den zwei oben erwähnten wertvollen Musiksammlungen ausgewählt hatte. Die beteiligten Musiker nahmen über 100 Werkfragmente auf. Genauere Informationen über das Projekt findet man unter der Internetadresse www.bibliothecasonans.info, und ein Katalog für die zehn Ausstellungen ist in der Digitalen Bibliothek der Universität Wrocław veröffentlicht²¹.

Resumee

Die Bibliothek nimmt im Rahmen ihrer satzungsgemäßen Tätigkeit alle Bibliotheksaufgaben wahr - von der Neuerwerbung über Erschließung bis hin zur Bereitstellung und Information über neue und historische Bestände (insgesamt über 3 800 000 Bände), sie betreut über 39 Fachbibliotheken der Universität und unterstützt Forschungs- und Bildungsprozesse an unserer Hochschule. Am Beispiel der Musiksammlung (und die ist eine der kleinsten unter den Sondersammlungen der UB) können wir auch feststellen, dass Pläne der Schutzes, der Sicherung, Verbreitung und Bekanntmachung der für das europäische Kulturerbe wichtigen Denkmäler systematisch und erfolgreich realisiert werden, und durch die Nutzung aller möglichen technologischen Errungenschaften und Berücksichtigung neuer Tendenzen im Bibliothekswesen

²¹ Wystawy BCUWr: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions>

hat sich die Universitätsbibliothek Wrocław zu einer der modernsten und innovativen Bibliotheken in Polen entwickelt²².

²² Unsere Errungenschaften trugen dazu bei, dass die Universität Wrocław einen hervorragenden dritten Platz im Ranking polnischer Hochschulen im Jahre 2008 belegte, weil sie für die Aktivitäten der Bibliothek in der Kategorie Computerisierung der Bibliotheksbestände und deren externe Zugänglichkeit die maximale Punktzahl bekommen hatte. Siehe: *Przegląd Uniwersytecki*, Jg. 14, Nr. 5, Mai 2008, S. 22 (zugänglich unter: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/14522>).

**Erhaltung, Restaurierung
und Präsentation
der Musiksammlungen der Universitätsbibliothek
in Wrocław**

**Edyta Kotyńska
Universitätsbibliothek in Wrocław**

Münster, 7.09.2008

Die Bestände der Universitätsbibliothek zusammen mit den Beständen der Zweigbibliotheken betragen insgesamt **3.816.065** Bände (Stand der Sammlungen am 31. Dezember 2007):

- Bücher 1.165.161 Vol.,
- Periodika 354.236 Vol.,
- **Sondersammlungen 547.256 Bände / Einheiten,**
- sog. sichergestellte Bestände 200.989 Vol.,
- Bestände der Zweigbibliotheken 1.548.423 Vol.

In: Bartholomäus Rothgmann: Poculum bonae fortunae [...]. [Breslau, Georg Baumann], 1619. Plano (51110 Muz.)

Sondersammlungen (Bibliothek „Auf dem Sande“):

- **Handschriftenabteilung:** insgesamt 12.571 Einheiten, darunter: mittelalterliche Handschriften - etwa 3.000 Bände, Autographen - über 17.000 Stück,
- **Abteilung der Alten Drucke:** insgesamt etwa 230.000 Vol. (310.000 Werke), darunter: Inkunabeln 3.270 Vol., Drucke aus dem 16 Jh. etwa 40.000 Werke,
- **Abteilung der Graphischen Bestände:** Graphiken und Zeichnungen 10.244 Einheiten, Exlibris 2.619 Stück, Fotografien etwa 13.500 Stück, Postkarten etwa 22.000 Stück, Reproduktionen 675 Stück,
- **Abteilung der Kartographischen Bestände:** insgesamt 12.214 Einheiten, darunter über 8.000 Kartenblätter,
- **Schlesisch-Lausitzer Kabinett:** Bücher 45.884 Vol., Periodika 58.998 Vol., Wratislaviana 9.187 Vol., Graue Literatur über 100.000 Einheiten,
- **Mikrofilme:** insgesamt 40.972 Stück.

Abteilung der Musikalien:

1. Noten insgesamt: 35.000 Vol.,
darunter:
 - **neue Notendrucke** 19-21. Jh.:
26.800 Vol.,
 - **alte musikalische Drucke** 16-18.
Jh.: 4.426 Vol. (1.606 Werke),
 - **musikalische Handschriften** 16-
20. Jh.: 3.805 Einheiten (1.570
Werke),
2. **Bücher** (fachliche
Büchersammlung aus dem
Bereich der Musikgeschichte
und – theorie): 14.800 Vol.,
3. **Musikzeitschriften**: 393 Titeln.

www.bu.uni.wroc.pl/de/ozm/index.html

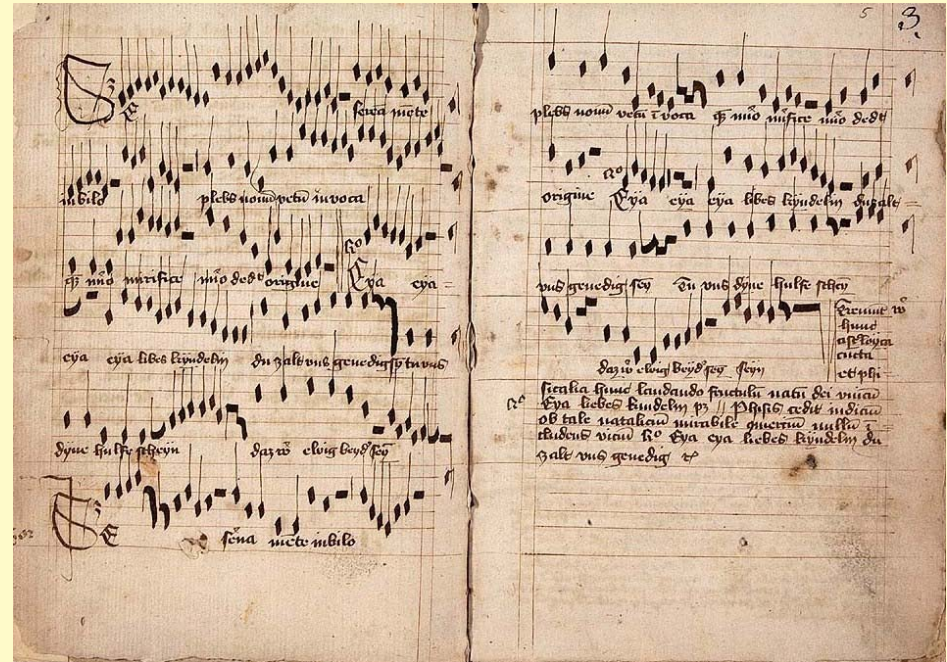
In: Johann Adam Hiller: Anweisung zum
musikalisch-zierlichen Gesange, mithinlänglichen
Exempeln [...]Leipzig, bey Johann Friedrich Junius,
1780. (55044 Muz.)

Abteilung der Musikalien:

- bewahrt und sammelt Notenschriften, Bücher und Zeitschriften zum Thema Musik, Sammlungen der Notendrucke und Notenhandschriften (16-21. Jh.),
- macht musikalische Bestände sowie auch eine reiche fachmännische Büchersammlung zugänglich,
- bearbeitet seit 1997 musikalische Handschriften im Computerprogramm Pikado, und die Beschriftungen befinden sich im internationalen Computerkatalog RISM A/II,
- bearbeitet seit 2007 neue musikalische Drucke im Computersystem VIRTUA,
- macht Ihre eigenen Bestände in der Digitalen Bibliothek der Wrocławer Universität zugänglich,
- seit 1963 ist Mitglied von IAML (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres).

Sicherung der Musikalien durch:

- **Mikroverfilmen** (seit 1951) - insgesamt 2.440 Werke, darunter die ganze Sammlung von alten musikalischen Drucke: 1.606 Werke,
- **Digitalisierung und Archivierung** von Scans (seit 1999): 245 Werke (etwa 420 Vol.) = 16.258 elektronische Daten,
- **Konservierung und Restaurierung** der Sammlungen (seit 1958) in den Jahren 1998-2007: 2.620 Stimmen, 72 lose Werke und 1.096 Vol. Drucke und Handschriften.

„Serena mente iubilo” In: [Textus varii], XV¹ Jh., Bl. 4v-5r (Ms. I Q132)

Mikroverfilmen

Reprographischen Werkstatt

www.bu.uni.wroc.pl/de/reprog/index.html

Digitalisierung

Reprographischen Werkstatt

www.bu.uni.wroc.pl/de/reprog/index.html

Restaurierung

Restaurierungswerkstatt der Sondersammlungen

www.bu.uni.wroc.pl/de/pkzs/index.html

Objekte vor und nach einer Restaurierung (z.B.)

Michael Praetorius: Musarum Sioniar:
motectae et psalmi latini [...]. IV-X, XII, XIV.
Nürnberg, 1607
(50714 Muz.; Konservierung 1999, Małgorzata
Kruk)

Objekte vor und nach einer Restaurierung (z.B.)

J. C. G. Loewe: Die Festzeiten [Fragment]. XIX¹ Jh.
(61210 Muz.; Konservierung 2005, Iwona Bednarska)

Präsentation musikalischer Sammlungen:

- Homepage der Bibliothek: www.bu.uni.wroc.pl,
- Digitale Bibliothek der Wrocławer Universität (BCUWr) :
www.digitallibrary.pl,
- Ausstellungen in der BCUWr:
www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions,
- e-Publikationen der Bibliothek:
www.bu.uni.wroc.pl/de/wydawnictwo/,

Präsentation musikalischer Sammlungen:

- Niederschlesien Wissenschaftsfestspiele:
www.bu.uni.wroc.pl/aktual/dfn.html,
- Ausstellungen und gedruckte Kataloge,
- geführte Besichtigungen und Fernsehprogramme,
- Konferenzen,
- Projekte:
www.bu.uni.wroc.pl/obuwr/projekty.html

Homepage der Bibliothek www.bu.uni.wroc.pl

Universitätsbibliothek Wrocław

[Kataloge online](#)[Digitale Bibliothek UWr](#)[e-Publikationen](#)[Publ. der Wissenschaftler](#)[Dienst online](#)[UB Laden](#)[e-Learning](#)

[Start](#) | [über die Bibliothek](#) | [Kontakt](#) | [Kataloge](#) | [Bestände](#) | [Dienstleistungen](#) | [E-Quellen](#) | [nützliche Adressen](#) | [Aktuelles](#)

Virtueller Führer des Benutzers

- Organisationsstruktur
- Öffnungszeiten
- Übersichtsplan

Galerie der Sponsoren

Suchen

☐ UBWr.
☐ Das Web

Willkommen im Internet-Service der
Universitätsbibliothek Wrocław am
Donnerstag, 21. August 2008

Wir freuen uns über Ihren Besuch auf unserer Website. Die aktuelle deutsche Version des Internet-Service der Universitätsbibliothek Wrocław enthält alle grundsätzliche Informationen über unsere Bibliothek: über Geschichte, Bestände, Kataloge und Dienstleistungen sowie über aktuelle Tätigkeiten (Ausstellungen, Zusammenarbeit, Veröffentlichungen).

Obwohl die deutsche Version unseres Internet-Services weniger Materialien als die polnische Version enthält, hoffen wir, dass Sie alle notwendigen Informationen hier finden. Wenn Sie weitere Fragen haben, senden Sie uns eine E-mail. Wir antworten sofort auf Ihre Anfrage.

Öffnungszeiten Sommerferien 2008

Projekt ENRICH

Abteilungen der Universitätsbibliothek

[Hauptbibliothek](#)
[Bibliothek "Auf dem Sande"](#)
[Zweigbibliotheken](#)

Frag' die UB

Milieugezieltes akademisches Vademecum

- Ausstellungen
- Wissenschaft - Polnische Datenbanken
- Was wird gespielt
- Gazeta.pl - Wrocław
- Wrocław - Niederschlesien Informationen
- Niederschlesien Wissenschaftsfestspiele

Informationsdienst für Bibliothekare

- Aktuelles
- CEBID
- EBIB
- Diskussionsforum
- Bibweb

Letzte Änderung:
17.11.2006

Digitale Bibliothek der Universität Wrocław (BCUWr)

www.digitallibrary.pl

Digitale Bibliothek der Universität Wrocław

Leser on-line: 12

[STARTSEITE](#) [SAMMLUNGEN](#) [NEUES KONTO](#) [EINLOGGEN](#) [KONTAKT](#)

Sammlung

- » Beschreibung der Sammlung
- » Publikationsliste
- » Publikationspläne

Bibliothek

- ▼ DBUWr
 - ▶ e-Bücher
 - ▶ Kataloge
 - ▼ Kulturelles Erbe
 - > Alte Drucke
 - > Bibliologische Sammlungen
 - > Bücher (1801 - 1945)
 - > Flugschriften
 - ▶ Graphische Sammlung
 - > Handschriften
 - ▶ Kartographische Sammlung
 - > **Musikalische Sammlung**
 - > Zeitschriften
 - ▶ Regionalia
 - ▶ Spezialsammlungen
 - ▶ Wissenschaftlich didaktische Literatur

Musikalische Sammlung

Bereich: **Überall** | [Publikationstext](#) | [Beschreibung der Publikation](#) ▼

[Suche erweitern](#) [Suche...](#)

Proper query syntax

Beschreibung der Sammlung

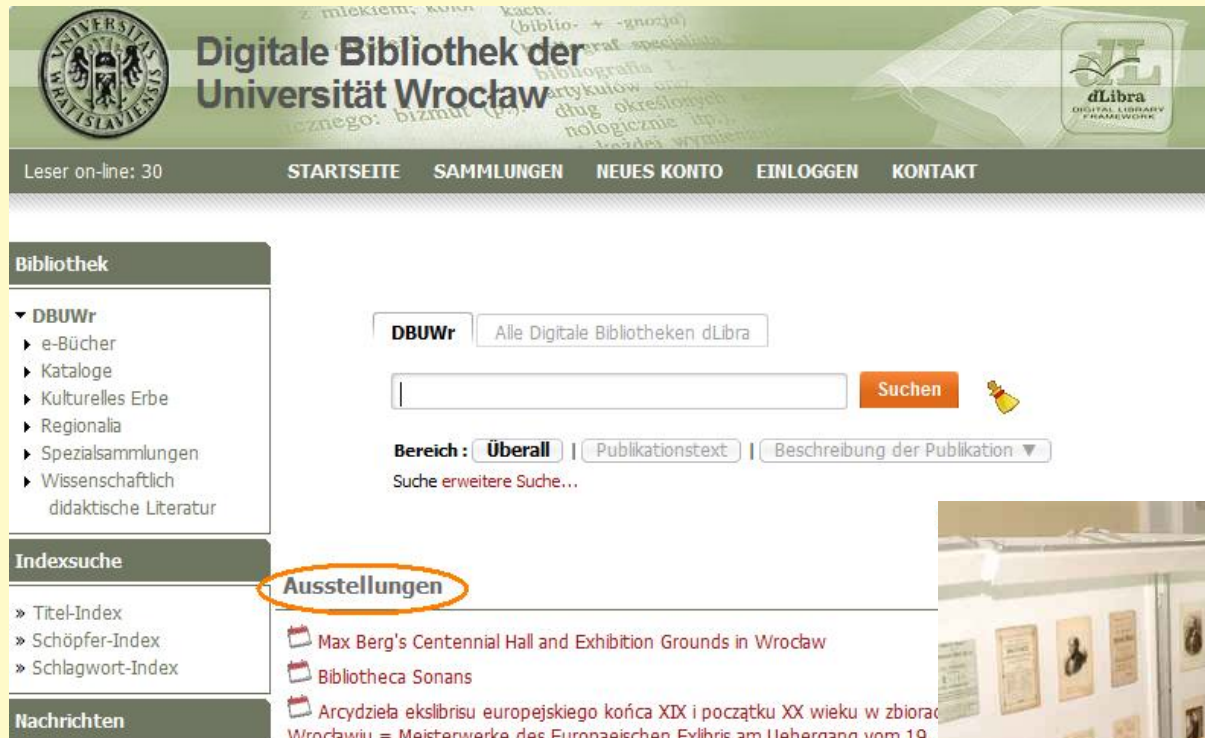
Der Bestand enthält digitale Versionen von Notenausgaben und Notenhandschriften, die instrumentale und vokale Kirchen- und Laienmusik seit dem 15. Jh. bis zum 21. Jh. dokumentieren. Unter den Werken der alten Musik befindet sich u. a. eine herausragende Sammlung der italienischen Musikdrucke der Barockzeit und ein grosser Bestand an alten Ausgaben der schlesischen alten Musik, der eine sehr gute Quelle für die wissenschaftliche und musikhistorische Forschung Schlesiens und auch ganz Europas darstellt.

Publikationszahl in der Sammlung: **321**

Letztens zugegebene	Häufig gelesene Publikationen
1. Orkiestra R.9 Nr 3 (84) listopad 1938	1. Joseph von Eichendorff - a Silesian Romantic [1637]
2. Orkiestra R.9 Nr 2 (83) luty-marzec-kwiecień 1938	2. Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesege Psalme... Najstarszy śląski śpiewnik kościelny – Wrocław 1525 [972]
3. Orkiestra R.9 Nr 1 (82) styczeń 1938	3. The Music of 19th Century Wrocław, Graz and Prague (part I). [827]
4. Orkiestra R.8 Nr 1 (76) styczeń 1937	4. [Der Koppengeist auf Reisen, Opera], violino secondo (drugi egz.) [747]
5. Orkiestra R.8 Nr 8 (80) październik-listopad 1937	5. A Short History of Polish Music (part II). [681]
6. Orkiestra R.8 Nr 7 (79) lipiec-sierpień 1937	6. A Short History of Polish Music (part I). [569]
7. Orkiestra R.8 Nr 3 (78) marzec 1937	7. [Alceste, Opera] Partytura: Cz. 3 [555]
8. Orkiestra R.8 Nr 2 (77) luty 1937	
9. Orkiestra R.8 Nr 1 (76) styczeń 1937	
10. Orkiestra R.7 Nr 12 (75) grudzień 1936	

Ausstellungen in der BCUWr

www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/exhibitions

Digitale Bibliothek der Universität Wrocław

Leser on-line: 30 **STARTSETTE** **SAMMLUNGEN** **NEUES KONTO** **EINLOGGEN** **KONTAKT**

Bibliothek

- ▼ **DBUWr**
 - ▶ e-Bücher
 - ▶ Kataloge
 - ▶ Kulturelles Erbe
 - ▶ Regionalia
 - ▶ Spezielsammlungen
 - ▶ Wissenschaftlich didaktische Literatur

Indexsuche

- » Titel-Index
- » Schöpfer-Index
- » Schlagwort-Index

Nachrichten

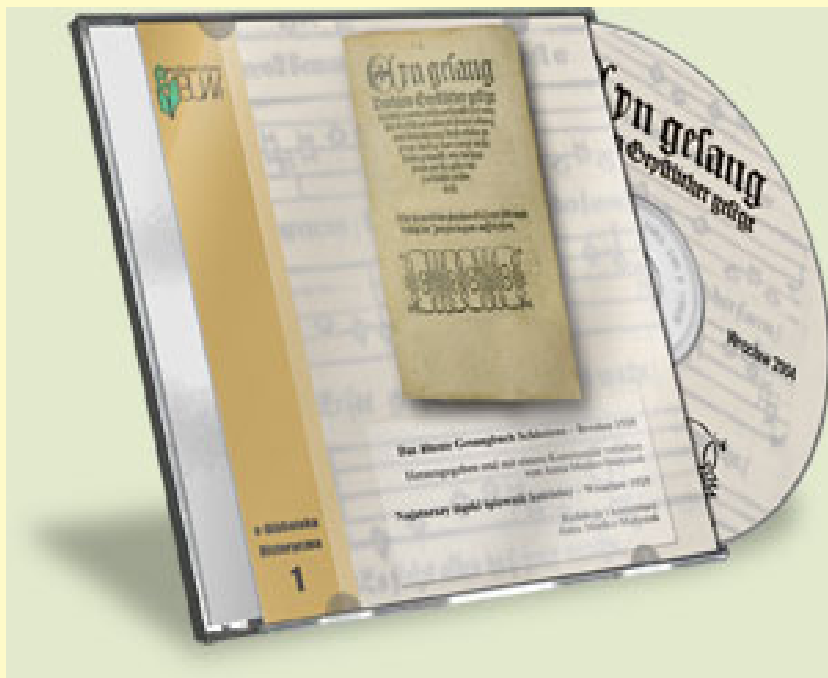
Ausstellungen

- Max Berg's Centennial Hall and Exhibition Grounds in Wrocław
- Bibliotheca Sonans
- Arcydzieła ekslibrisu europejskiego końca XIX i początku XX wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej wrocławskiej

Ausstellung 19-23.09.2005: Muzyka we Wrocławiu w XIX wieku (1798-1918).

e-Publikationen der Bibliothek (z.B.)
www.bu.uni.wroc.pl/de/wydawnictwo/

**Eyn gesang Buchlein Geystlicher
gesēge Psalmē... Najstarszy śląski
śpiewnik kościelny – Wrocław 1525**

ISBN: 83-921013-1-6

Wrocław 2004

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/79>

Gedruckte Ausstellungskataloge

MUSICA SACRA

Motywy muzyczne w sztuce śląskiej XIII-XVIII w.

opracowali

Maria Zdziuniak
Romuald Nowak
Aniela Kolbuszewska
Alicja Knast

Museum Narodowe we Wrocławiu
Wrocław 1997

Frankfurter Jahrbuch 2006

Das Frankfurter Musikleben
im Zeitalter der Reformation

Verein der Freunde und Förderer
des Museums Viadrina Frankfurt (Oder)

Frankfurter Jahrbuch 2006

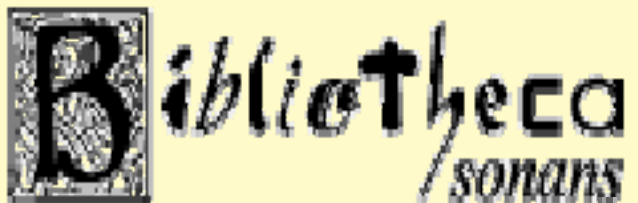
des Vereins der Freunde
und Förderer des Museums Viadrina

Das Frankfurter Musikleben im Zeitalter der Reformation
Projektdokumentation und Ausstellungskatalog

Bearbeitet von Wolfgang Jost, Hans-Günter Ottenberg
und Martin Schieck

Verlag Die Furt

1jähriges EU-Projekt (2004/2005), in dem Digitalisierung, Konservierung und Präsentation von Musikalien berücksichtigt wurde.

www.bibliothecasonans.info

Wrocławszy Kameraliści Cantores Minores Wratislavienses

Uniwersytet Wrocławski,
Biblioteka Uniwersytecka

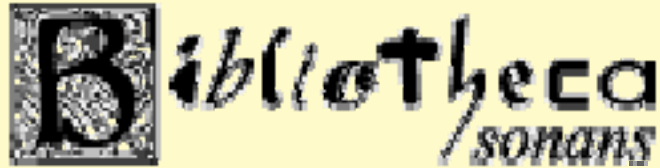

Karl- Franzens-Universität, Universitätsbibliothek

Národní knihovna ČR

Ergebnisse des Projekts

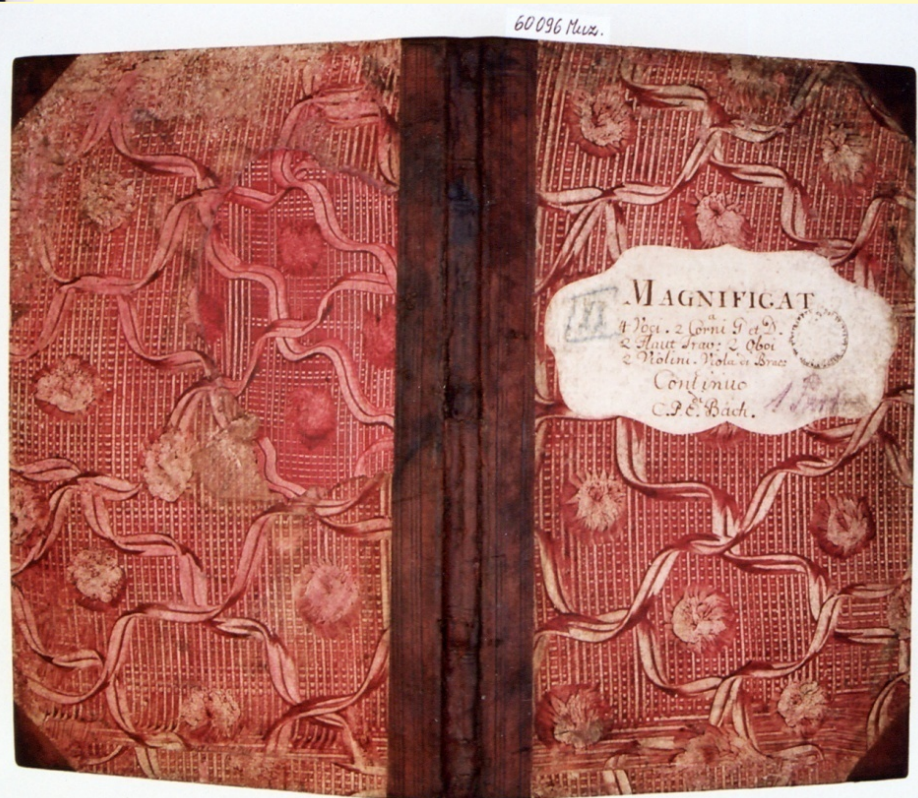

- 163 musikalische Handschriften wurden konserviert, darunter: 129 Partituren, 8 Inkunabeln und 34 eigenständige Werke, die 671 Stimmen zählen,
- 184 Objekte wurden digitalisiert (etwa 11.600 Scans),
- über 100 Werkfragmente wurden aufgespielt,
- 14 Konzerte wurden veranstaltet,
- 10 Ausstellungen wurden vorbereitet,
- 300 Reproduktionen wurden auf diesen Ausstellungen präsentiert,
- ein Ausstellungskatalog gedruckt wurde, der an 100 europäische Bibliotheken verschickt wurde,
- eine Internetseite des Projekts wurde eingerichtet:
www.bibliothecasonans.info

www.digitallibrary.pl

C.P.E. Bach: Magnificat [...]. Ms., XVIII² Jh.
(60096 Muz., Konservierung 2005, Małgorzata Kruk)

**Ein von der Konzerte und die Ausstellung
im Oratorium Marianum
der Wroclawer Universität**

Zusammenfassung

Am Beispiel der Musiksammlung (und die ist eine der kleinsten unter den Sondersammlungen der UB) können wir auch feststellen, dass Pläne der Schutzes, der Sicherung, Verbreitung und Bekanntmachung der für das europäische Kulturerbe wichtigen Denkmäler systematisch und erfolgreich realisiert werden, und durch die Nutzung aller möglichen technologischen Errungenschaften und Berücksichtigung neuer Tendenzen im Bibliothekswesen hat sich die Universitätsbibliothek Wrocław zu einer der modernsten und innovativen Bibliotheken in Polen entwickelt.

Ignacy Jan Paderewski: Album de Mai. [...] Op. 10. Berlin, [1884] (24569 III N)

Ich bedanke mich für Ihre Aufmerksamkeit!

edyta.kotynska@bu.uni.wroc.pl

www.bu.uni.wroc.pl

www.digitallibrary.pl

www.biblioteka20.pl

Münster, 7.09.2008